

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра філософії та суспільно-політичних наук.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

навчальної дисципліни

«ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
спеціальність	052 «Політологія»
назва освітньої програми	Політологія
статус	обов'язкова

Краматорськ

ДДМА 2019

Тематика семінарських занять з навчальної дисципліни «Загальна теорія політики» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, для спеціальності 052 «Політологія», освітня програма «Політологія».

Розробник:

_____ О. П. Кваша, канд. політ. наук, доцент.

Погоджено з групою забезпечення освітньої програми:

Керівник групи забезпечення:

_____ О. П. Кваша, канд. політ. наук

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та соціально-політичних наук, протокол № 1 від 27.08.2019

В. о. завідувача кафедри:

_____ О. П. Кваша, канд. політ. наук

Тематика і завдання до семінарських занять з дисципліни «Загальна теорія політики»

Тема 1. Політичне життя і політична наука.

Основні терміни і поняття: Політичне життя, політичне, політика, суб'єкти політики, об'єкти політики, об'єкт політології, предмет політології, функції політології.

План.

1. Політичне і політика, різноманітність визначень політики.
2. Суб'єкти та об'єкти політики, її функції.
3. Предмет і об'єкт політології, її структура та категорії.
4. Методи дослідження політології, її завдання та функції.

Теми рефератів, презентацій:

1. Історія виникнення та розвитку політичної науки.
2. Зростання ролі та значення науки про політику для розбудови української державності.

Література.

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. Київ, Знання, 2004.-540с.
2. Дубінін, В.В. Розвиток політичної думки в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 216 с.
3. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
4. Мухаев Р.Т. Политология: учебник для вузов.- М.: «Издательство ПРИОР», 1997.-368с.
5. Нечаев В.Д. Децентрализация, демократизация и эффективность// Полис.-2005.-№3.- С.92-102
6. Политология:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
7. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
8. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
9. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський, В.Я.Зимогляд.- 2-ге вид., переробл. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
10. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 2. Політична влада: сутність, форми та роль у функціонуванні суспільства.

Основні терміни і поняття: влада, суб'єкт влади, об'єкт влади, політична влада, державна влада, компоненти політичної влади, функції політичної влади, легітимність влади, легальність влади, ефективність влади.

План.

1. Поняття політичної влади, її сутність та функції
2. Основні концепції політичної влади.
3. Структура влади.
4. Суб'єкти влади як носії влади.
5. Ресурси влади.
6. Поняття легітимності та принцип поділу влади.

Теми рефератів, презентацій:

1. Концепції політичної влади: історичний аспект.
2. Мораль і політична влада.
3. Криза влади і трансформація владних відносин.

Література.

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
4. Політологія:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перероб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
5. Політологія : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
6. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
7. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
8. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 3. Політична еліта та політична влада.

Основні терміни і поняття:*еліта, елітаризм, аристократія, олігархія, панівна верства, маси, натовп, циркуляція еліт, «залізний закон олігархії».*

План.

1. Сутність політичного елітизму та генеза цього поняття.
2. Класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс, В.Липинський, Д.Донцов).
3. Сучасні концепції еліт: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, функціональні теорії еліт, ліволіберальні концепції еліт
4. Політична еліта в структурах влади. Еліта в демократичному суспільстві.
5. Складнощі та шляхи становлення сучасної еліти в Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. В.Липинський про роль провідної верстви. «Національна аристократія».
2. Сутність «залізного закону олігархії» і специфіка його прояву в Україні.

Література.

1. Аляев Г. Є. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляев. — Вид. 2-ге. — Полтава: АСМІ, 2011. — 312 с.
2. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
3. Графский, В.Г. История политических и правовых учений : учебник / В. Г. Графский. – М. : Проспект, 2005. – 600 с.
4. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
5. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
6. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
7. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с.

8. Матвеев С.А. Політологія: Навчальний посібник/ С.А.Матвеев, Л.С.Буланенко.- Х.: Одіссей, 2008.- 272 с.

Тема 4. Політичне лідерство.

Основні терміни і поняття: політичне лідерство, формальний лідер, неформальний лідер, технологія лідерства, політичний імідж, політичний авторитет, культ особи.

План.

1. Лідерство як соціальний феномен.
2. Основні концепції політичного лідерства (теорія рис, ситуаційна теорія конституюнтів, психологічна концепція, інтерактивний аналіз).
3. Типи політичного лідера.
4. Ідеї лідерства в історії.
5. Політичне лідерство в Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Політичне лідерство в тоталітарних і демократичних державах.
2. Проблеми формування політичних лідерів в Україні.
3. Формування іміджу політичних лідерів і організацій.
4. Імідж політичного лідера і його складові.

Література.

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Графский, В.Г. История политических и правовых учений : учебник / В. Г. Графский. – М. : Проспект, 2005. – 600 с.
3. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Ругар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
4. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.
5. Демократія: Антологія. -К.: Смолоскип, 2005. – 1105 с.
6. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристь, 2009. – 511 с.
7. Зотов, В.Д. История политических учений : учебник / В.Д. Зотов, Л.В. Зотова. – М. : Юристь, 2005. – 605 с.
8. Іванова Н.Ю. Політологія: навч. посіб. / Н.Ю. Іванова, В.Ф. Смоляк. – К.: КНЕУ, 2011. – 348 с.
9. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с..
10. Мухаев, Р.Т. История политических и правовых учений : учебник для вузов / Р.Т. Мухаев. – М. : Приор-издат, 2004. – 608 с.

Тема 5. Політична опозиція.

Основні терміни і поняття: опозиція, опір, бунт, протистояння, політична влада, державна влада, суб'єкти влади, системна опозиція, опозиційність.

План.

1. Принципи формування та діяльності опозиції.
2. Типи, форми і функції політичної опозиції.
3. Опозиція як індикатор демократичного суспільства і правової держави.
4. Взаємодія опозиції і влади в Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Типи опозиції в Україні: консервативна, екстремістська, демократична.
2. Громадянська компетентність опозиції і влади.

Література.

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Графский, В.Г. История политических и правовых учений : учебник / В. Г. Графский. – М. : Проспект, 2005. – 600 с.
3. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
5. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / О.Д. Білогорський (пер.з англ.). — Х. : Каравела, 2002. — 216 с.
6. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.
7. Демократія: Антологія. -К.: Смолоскип, 2005. – 1105 с.
8. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристь, 2009. – 511 с.
9. Зотов, В.Д. История политических учений : учебник / В.Д. Зотов, Л.В. Зотова. – М. : Юристь, 2005. – 605 с.

Тема 6. Поняття і структура політичної системи.

Основні терміни і поняття: система, політична система, структура політичної системи, політичні інститути, політичні принципи та норми, політична організація, політичні відносини, політична свідомість, політична культура, політичний режим, політичний плюралізм.

План.

1. Сутність та основні компоненти політичної системи.
2. Моделі політичної системи Д.Істона і Г.Алмонда.
3. Функції політичної системи.
4. Особливості формування політичної системи в Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Роль Конституції у визначенні політичної системи.
2. Місце громадської думки в політичній системі.
3. Конституція України про політичну систему.

Література.

1. Авксентьева Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
2. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
3. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
4. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с.
5. Политология: Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.

6. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
7. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
8. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 7. Основні типології політичних систем.

Основні терміни і поняття: суспільно-економічна формація; політичний режим; модельні характеристики, формаційні політичні системи, режимні політичні системи, тоталітарний, авторитарний, демократичний режими, плюралізм, диктатура, тиранія, деспотія, інтеграційні (цивілізаційні) політичні системи.

План.

1. Загальні підходи та характеристики типологій політичних систем.
2. Основні типи політичних режимів: тоталітарні, авторитарні, демократичні.
3. Критерії виокремлення основних типів політичних систем.
4. Динаміка політичних режимів.
5. Трансформація політичної системи України.

Теми рефератів, презентацій:

1. Типологія політичних систем Г.Алмонда.
2. Чи можлива диктатура в сучасному світі ?

Література.

1. Авксентьєва Т.Г., Бакіров В. С., Герасіна Л. М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). — Х., 2008. — 576 с.
2. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
3. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
4. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с.
5. Политология:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
6. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
7. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
8. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 8. Держава в політичній системі суспільства.

Основні терміни і поняття: держава, політичний інститут, теорії виникнення держави, патріархальна теорія, теорія суспільного договору, теорія підкорення, психологічна теорія, марксистська теорія, форми правління, абсолютна монархія, конституційна монархія, дуалістична монархія, республіка, унітарна, федеративна та конфедеративна держави, державна влада, принцип розподілу влади, конституція.

План.

1. Держава як політичний інститут, її ознаки, риси та функції.
2. Теорії виникнення держави: патріархальна теорія, суспільного договору, теорія підкорення, психологічна теорія, марксистська теорія.
3. Форми правління. Типи держави: правова, соціальна, демократична.
4. Державна влада й органи управління державою.
5. Система державної влади в Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Теорії виникнення держави.
2. Місце людини в державі.
3. Система державної влади в Україні.

Література.

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. – К., 1991.
4. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
5. Конституційні акти України 1917–1920. Невідомі Конституції України. – К., 1992.
6. Політологія:Учебник для вузів/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
7. Політологія : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
8. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
9. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
- 10.Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 9. Політичні партії, партійні та виборчі системи.

Основні терміни і поняття: групи інтересів, громадське об'єднання, політичні об'єднання, громадсько-політична організація, рух, суспільно-політичні рухи, клуби, партія, політична партія, стратегія і тактика політичних партій, багатопартійність, партійна система.

План.

1. Групи інтересів: поняття, типи, функції.
2. Історичні форми партій.
3. Політична партія, партійна система: поняття, типи, функції.
4. Програмні засади, стратегія і тактика політичних партій.
5. Сучасні тенденції у розвитку політичних партій і рухів в світі.
6. Партії і партійна система у сучасній Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Етапи становлення та розвитку суспільно-політичних рухів.
2. Політичні партії і об'єднання в Україні: історія і сучасність.
3. Конституція України про свободу та умови об'єднання громадян у політичні партії.
4. Історія виникнення і розвиток суспільно-політичних рухів.
5. Альтернативні рухи в сучасному суспільному житті.
6. Історія утворення і становлення політичних партій.
7. Сучасні політичні партії і проблеми їх класифікації.
8. Утворення і становлення перших українських партій.
9. Національні партії в роки української революції 1917 – 1921 рр.
10. Західноукраїнські партії у 20–30-х роках ХХ століття.
11. Процес становлення багатопартійності в незалежній Україні.

Література.

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
4. Політологія:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перероб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
5. Політологія : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
6. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
7. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
8. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 10. Громадянське суспільство і держава.

***Основні терміни і поняття:** громадянське суспільство, моделі громадянського суспільства, громадські організації, громадянські права, свобода, демократія.*

План.

1. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлень про нього.
2. Ознаки, функції та атрибути громадянського суспільства.
3. Моделі громадянського суспільства.
4. Розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Громадянське суспільство як ключове поняття посткомуністичної трансформації.
2. Громадянське суспільство як умова свободи й демократії.
3. Відновлення громадянського суспільства в Україні на рубежі 80-х – 90-х років.
4. Перші громадські (неформальні) організації в Україні.

Література.

1. Бебик В. Політологія: наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
3. Демократія: Антологія / Упорядник О. Проценко. - К., 2005.
4. История политических и правовых учений: учебник для вузов / Н.М. Азаркин, В.Н. Жуков, Ю.С. Завьялов; отв. ред. О.В. Мартышина. – М.: Норма, 2004. – 912 с.

5. Основи демократії: Навчальний посібник/ За заг. редак. А.Колодій. - К., 2002.
6. Мухаев, Р.Т. Политология : учебник / Р.Т. Мухаев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 495 с.
7. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: монографія / А. І. Кудряченко, В. М. Бебик, В. І. Бортніков та ін. – К.: НІСД, 2007. - 396 с.
8. Громадянське суспільство України: сучасний стан і перспективи впровадження європейських стандартів взаємодії з державою: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 12 грудня 2013 р., м. Київ / Упоряд.: В.М. Яблонський, О.А. Корнієвський, П.Ф. Вознюк. — К.: НІСД, 2014. — 192 с.
9. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці: аналітична доповідь / За ред. О.М. Майбороди. — К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН Укр., 2013. — 376 с.
10. Колодій А. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлень про нього (формування ідеалу). – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/kolodij.htm>
11. Колодій А. Розвиток громадянського суспільства. – Режим доступу: <http://political-studies.com/?p=166>

Тема 11. Політика й ідеологія.

Основні терміни і поняття: політична ідеологія, ідеологічні течії, лібералізм, неолібералізм, консерватизм, неоконсерватизм, соціал-демократизм, фашизм, неофашизм, комунізм, неоконунізм, марксистська ідеологія, неомарксизм, націоналізм, імперіовінізм, інтернаціоналізм.

План.

1. Сутність, структура та функції політичної ідеології.
2. Ідеологічні течії у сучасному світі: загальна характеристика й основні риси (лібералізм і неолібералізм, консерватизм і неоконсерватизм, радикалізм, соціал-демократизм, марксизм, анархізм, фашизм, неофашизм, клерикалізм).
3. Політична ідеологія в житті сучасної України.

Теми рефератів, презентацій:

1. Зародження і розвиток лібералізму в Україні.
2. Особливості виникнення і розвитку комуністичного руху в Україні.
3. Український націонал-комунізм.
4. Соціал-демократизм в теорії і практиці політичного життя українського суспільства.
5. Активізація клерикальної ідеології в Україні.

Література.

1. Аляев Г. С. Политология: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. С. Аляев. — Вид. 2-ге. — Полтава: АСМІ, 2011. — 312 с.
2. Аркуша О.Г. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності: наук. вид. / О.Г. Аркуша, С.О. Біла, В.Ф. Верстюк, С.І. Віднянський, Є.І. Головаха, В.М. Горобець ; Ін-т історії України НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса. — К.: Ніка-Центр, 2008. — 988 с.
3. Бебик В. Политология : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
4. Графский, В.Г. История политических и правовых учений : учебник / В. Г. Графский. – М. : Проспект, 2005. – 600 с.
5. Гелей С.Д. Политология: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
6. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор» , 2017. — 226 с.

7. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
8. Горбач О.Н. Політологія : навч. посібник. - Л.: [ЛДіНТУ ім. В.Чорновола], 2011. – 263 с.
9. Лісовий В. Націоналізм // Політологічні читання. – 1993. – № 1. – С. 303-304.
10. Лисяк-Рудницький. Історичні есе. – К., 1994. – Випуск I. – Т. 1, 2.
11. Маддісон В. Політична думка представників буржуазного лібералізму та елітаристських теорій (XVIII–поч. XX ст.) // Історія розвитку політичної думки: Курс лекцій. – К., 1996.
12. Сміт Е.Д. Сепаратизм і мультинаціоналізм // Сміт Е.Д. Національна ідентичність. – К., 1994. – Розділ 6. – С. 130-149.

Тема 12. Політична культура.

***Основні терміни і поняття:** політична свідомість, політична свідомість суспільства, політична свідомість соціальних груп, правосвідомість, політична культура, політичні переконання, політичні цінності, політичні субкультури, політичні орієнтації та установки, елітарна політична культура, цивільна політична культура, фрагментарна політична культура, змішана політична культура, політична соціалізація, агент соціалізації, моделі соціалізації.*

План.

1. Політична культура: сутність, структура, функції.
2. Типи політичних культур.
3. Політологічні концепції політичної культури.
4. Політична соціалізація: типи, етапи, функції.
5. Політична культура сучасного українського суспільства.

Теми рефератів, презентацій:

1. Від конфронтаційної моделі політичної культури до демократичної.
2. Тоталітарна та демократична політична свідомість.
3. Сучасна політика уряду України в галузі культури та культурного будівництва.

Література.

1. Аляев Г. Є. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляев. — Вид. 2-ге. — Полтава: АСМІ, 2011. — 312 с.
2. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
3. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
5. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. – К., 2008. – 307 с.
6. Горбач О.Н. Політологія : навч. посібник. - Л.: [ЛДіНТУ ім. В.Чорновола], 2011. – 263 с.
7. Дегтярев А.А. Основы политической теории – М.: ЮЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 434 с.
8. Демократія: Антологія. -К.: Смолоскип, 2005. – 1105 с.
9. Ирхин Ю.В., Зотов В.Д., Зотова Л.В. Политология: Учебник. – М.: Юристъ, 2009. – 511 с.
10. Іванова Н.Ю. Політологія: навч. посіб. / Н.Ю. Іванова, В.Ф. Смоляк. – К.: КНЕУ, 2011. – 348 с.
11. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с.

Тема 13. Політичні процеси в сучасному світі.

***Основні терміни і поняття.** політичний процес, політична діяльність, політичні рішення, політична ситуація, політична криза, політична кампанія, революція, реформа, повстання, бунт, заколот, абсентеїзм, конформізм, лобізм, політичне відчуження, політична пасивність, обструкція, екстремізм, політичний тероризм.*

План.

1. Сутність, структура та основні стадії політичного процесу.
2. Об'єкти та суб'єкти політичного процесу.
3. Політична модернізація.
4. Особливості розвитку політичних процесів у перехідних суспільствах і в Україні.

Теми рефератів, презентацій:

1. Основні теоретичні підходи до аналізу політичних процесів.
2. Процеси демократизації в незалежній Україні.
3. Європейський політичний процес і його специфіка.

Література.

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
4. Політологія:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перероб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
5. Політологія : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
6. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
7. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
8. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 14. ЗМІ в політичній системі суспільства.

***Основні терміни і поняття:** засоби масової інформації, засоби масової комунікації, політичні комунікації, громадська думка, інформаційний процес, розповсюдження інформації, політичний вплив ЗМІ, політичне маніпулювання, соціальні міфи, радіо, телебачення, преса, нова інформаційна ситуація, «четверта гілка влади», «теледемократія», спостережні ради, «дозована» критика.*

План.

1. Поняття та функції політичних комунікацій. ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства.
2. Вплив ЗМІ на політичну психологію людини. Основні канали і особливості політичного впливу ЗМІ.
3. Специфіка функціонування ЗМІ в українському суспільстві.

Теми рефератів, презентацій:

1. Роль комунікації у політиці.
2. Засоби масової інформації і процеси демократизації суспільства.
3. Форми та методи впливу ЗМІ на політичні рішення.

4. Взаємовідносини політики, ЗМІ та влади.
5. Українське законодавство про засоби масової інформації.
6. Політичний вплив ЗМІ на громадську думку.
7. Вплив ЗМІ на інформаційний процес.
8. Плюралізм ЗМІ.
9. Контроль за ЗМІ.
10. Зв'язок ЗМІ з тіньовими й олігархічними структурами.

Література.

1. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України. – К., 1996.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
4. Політологія:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перероб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
5. Політологія : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
6. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
7. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
8. Тихомирова Є.Б. Комунікації з громадськістю в міжнародному середовищі: структура, цілі та завдання Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 34. Част. 2. – К. 2002. – С. 70 – 77.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема 15. Світова політика як предмет дослідження теорії.

***Основні терміни і поняття:** міжнародні відносини, міжнародна політика, зовнішня політика, світова політика, світовий політичний процес, міжнародна система, політико-правовий режим, міжнародне право, основні принципи міжнародного права, моральні норми, міжнародна система охорони прав людини, право прав людини, міжнародне гуманітарне право, концепція гуманітарного втручання.*

План.

1. Зміст та функції світової політики.
2. Міжнародний політичний процес: поняття, суб'єкти.
3. Особливості взаємодії права і моралі у міжнародних відносинах.
4. Основні тенденції та форми розвитку сучасного світового політичного процесу. Демократизація як глобальний процес.

Теми рефератів, презентацій:

1. Сучасний міжнародний порядок.
2. Сутність «нового політичного мислення» у міжнародних відносинах.
3. Роль ООН у сучасних міжнародних відносинах.
4. Центри сили і політико-правовий режим міжнародних відносин.

Література.

1. Арон Р. Мир і війна між націями. - К., Юніверс, 2000. – 688 с.
2. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. - М.: Логос, 1997. – 416 с.
3. Герасимчук Т.Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин // Український історичний журнал. – 2006. – № 5. – С. 186 – 199.
4. Дергачев В.А. Геополитика. – К.: ВИРА-Р, 2000. – 448 с.
5. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с.
6. Матвеев С.А. Політологія: Навчальний посібник/ С.А.Матвеев, Л.С.Буланенко.- Х.: Одіссей, 2008.- 272 с.
7. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
8. Політологія : підручник / М.І. Панов (керівн. авт. кол.) [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн „Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 520 с.
9. Політологія : підручник / за ред. Ю.І. Кулагіна, В.І. Полуріза. – К. : Альтепрес, 2002. – 612 с.
10. Політологія : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. : Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
11. Рудич, Ф.М. Політологія : підручник / Ф.М. Рудич. – К. : Либідь, 2004. – 480 с.

Тема 16. Глобалізація та її вплив на сучасні міжнародні відносини.

Основні терміни і поняття: глобалізація, інтеграція, інтернаціоналізація, агенти глобалізації, рівні глобалізації, глобалісти, антиглобалісти, альтерглобалісти, фактори глобалізації, впливи глобалізації, наслідки глобалізації.

План.

1. Зміст процесу глобалізації.
2. Основні теоретичні підходи до процесу глобалізації (Дж. Стігліц, Дж.Розенау, З. Бжезінський, А.Вебер, А.Богатуров та ін.).
3. Вплив глобалізації на сучасну міжнародну систему.
4. Перспективи розвитку глобальної системи міжнародних відносин.

Теми рефератів, презентацій:

1. Глобалісти проти антиглобалістів.
2. Глобалізація та інтеграції: точки дотику та взаємодії.
3. Інформаційне суспільство й глобалізація.

Література.

1. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. - М.: Логос, 1997. – 416 с.
2. Герасимчук Т.Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин // Український історичний журнал. – 2006. – № 5. – С. 186 – 199.
3. Дергачев В.А. Геополитика. – К.: ВИРА-Р, 2000. – 448 с.
4. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с.
5. Матвеев С.А. Політологія: Навчальний посібник/ С.А.Матвеев, Л.С.Буланенко.- Х.: Одіссей, 2008.- 272 с.
6. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
7. Політологія : підручник / М.І. Панов (керівн. авт. кол.) [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн „Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 520 с.
8. Рудич, Ф.М. Політологія : підручник / Ф.М. Рудич. – К. : Либідь, 2004. – 480 с.

9. Тихомирова Є.Б. Концепція відкритого суспільства в контексті глобалізації // Дослідження світової політики: Збірник наукових праць. Вип. 22. – К.: Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, 2002. – С. 18-30
10. Шепелев М.А. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – К.: Вища школа, 2004. – 622 с.
11. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Хрестоматия. – М.: Гардарики, 2002. – 400 с.